

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สหกรณ์การเกษตรเป็นองค์กรนิติบุคคลดำเนินธุรกิจรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางเกษตรกรรมด้วยกัน ลักษณะการดำเนินงานจะแตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่นและลักษณะของการประกอบอาชีพ โดยเกิดจากการรวมตัวของสมาชิกด้วยความสมัครใจมีวัตถุประสงค์หลักในการให้บริการแก่สมาชิกโดยไม่แสวงหาผลกำไร มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างความกินดีอยู่ดีให้แก่สมาชิก โดยอาศัยหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การดำเนินงานต่าง ๆ ของสหกรณ์ ได้แก่ การให้บริการเงินกู้ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลิตผลการเกษตร การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร นอกจากนี้ยังมีการระดมเงินทุนโดยการรับฝากเงินจากสมาชิกอีกด้วย การดำเนินการต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นไปเพื่อสนองความต้องการของสมาชิก ตลอดจนมุ่งให้สมาชิกได้ใช้ประโยชน์จากกิจกรรมต่าง ๆ ในสหกรณ์ของตนให้มากที่สุด การบริหารงานของสหกรณ์จะบริหารงานโดยคณะกรรมการของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และคณะกรรมการดำเนินการอีกไม่เกินสิบสี่คน ส่วนการจัดการจะเป็นหน้าที่ของผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ เจ้าหน้าที่บัญชี เจ้าหน้าที่สินเชื่อ และเจ้าหน้าที่ตลาด การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรหลายแห่งในจังหวัดเชียงใหม่ประสบปัญหาขาดทุน หรือมีกำไรน้อย (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, สารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร, 2550 : ออนไลน์)

การดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อให้มีความก้าวหน้า มีข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้และทันต่อความต้องการสำหรับใช้ในการบริหารงานของสหกรณ์ จึงจำเป็นต้องอาศัยบทบาทของเจ้าหน้าที่บัญชีของสหกรณ์ เพราะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเงินการบัญชีของสหกรณ์ จัดบันทึกบัญชีรายการค้า จัดทำแนกรายการค้าออกเป็นหมวดหมู่ รวมทั้งสรุปผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการ เพื่อรายงานผลการดำเนินงานต่อฝ่ายบริหารและสมาชิกของสหกรณ์ ฉะนั้นผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในการจัดทำบัญชีและงบการเงินอย่างสูง ในปัจจุบันธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรมีความหลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทำให้บัญชีของสหกรณ์มีความยุ่งยากและซับซ้อนเพิ่มขึ้นตามด้วย ส่งผลให้สหกรณ์การเกษตรหลายแห่งในจังหวัดเชียงใหม่ไม่สามารถจัดทำบัญชีให้เรียบร้อยและเป็นปัจจุบันได้ ผู้สอบบัญชีจึงไม่สามารถตรวจสอบบัญชีและแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์ได้ ซึ่งตามกฎหมายกำหนดว่าหาก

สหกรณ์ใดไม่สามารถส่งสำเนาบุคคลและรายงานประจำปีต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นเวลา 3 ปี ติดต่อกันนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งเลิกสหกรณ์ได้(พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542, 2542)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาถึงปัญหาการจัดทำบัญชีของสหกรณ์การเกษตรใน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ทราบเกี่ยวกับปัญหาในการจัดทำบัญชีของสหกรณ์ การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่และสหกรณ์สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการเลือกสรร เจ้าหน้าที่บัญชีของสหกรณ์ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไป ปรับปรุงการให้คำแนะนำ รวมทั้งจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงปัญหาการจัดทำบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษายูทูปการจัดทำบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่ง สหกรณ์จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ และ ข้อบังคับ ระเบียบ และข้อกำหนดต่าง ๆ ของสหกรณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานทาง ด้านการเงิน การบัญชีของสหกรณ์ ได้ศึกษาปัญหาที่ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถจัดทำบัญชีและ งบการเงินให้เรียบร้อยและเป็นปัจจุบัน ส่งผลให้ไม่สามารถทราบถึงการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ รวมถึงผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาการจัดทำบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการเลือกสรร ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการทำงาน ของเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์
3. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์

นิยามศัพท์

ปัญหา หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการทำงานในความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

การจัดทำบัญชี หมายถึง การจดบันทึกรายการค้า หรือเหตุการณ์ค้าที่เกิดขึ้นในแต่ละวันและรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานทางการเงิน

สหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์การเกษตรในระดับอำเภอต่าง ๆ ดำเนินงานทั่วอำเภอ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจด้านสินเชื่อ ด้านฝากเงิน การรวมกันซื้อและรวมกันขาย การแปรรูปและบำรุงที่ดิน สหกรณ์การเกษตรยังรวมไปถึงสหกรณ์การเกษตรมีส่วนช่วยเหลือในท้องถิ่นที่ส่วนราชการนั้น ๆ เป็นเจ้าของ และใช้งบประมาณของส่วนราชการนั้นดำเนินการ ซึ่งได้แก่ สหกรณ์การเกษตรในเขต รพช. ของสำนักงานเร่งรัดชนบท สหกรณ์การเกษตรของ grp. กลาง ของกองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นต้น

จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง จังหวัดที่เป็นที่ตั้งของสหกรณ์การเกษตรที่ผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้าอิสระ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved